

Puhe  
Elisa Gebhard  
Pellervon Päivä 2017  
6.4.2017. Helsinki

## What would Hedvig do?

Arvoisat kuulijat! On ilo ja kunnia olla puhumassa Pellervon päivässä.

Eriyistä iloa tuottaa, että saan kertoa tarinan siitä, miltä Hedvigin kohtalo näyttää "fanin" silmissä. Isoisoisäni oli Hannes Gebhardin serkku, ja sitä kautta olen tutustunut Hedvigiin jo nuorena.

Tämä huolimatta siitä, että suvussani ei ole puhuttu politiikkaa enää vuosikymmeniin. Valokuva kuitenkin piirtyi tarkasti mieleeni, valokuva Suomen ensimmäisistä naiskansanedustajista. Sama valokuva on seurannut minua asiantuntijatyössäni eduskunnassa. Lempiesimerkkini kohtaamisista Hedvigin kanssa oli, kun valtiopäiväasiakirjoja etsiessäni törmäsin Hedvigin lakialoitteeseen naisten katurauhasta. Se kuului näin:

"Vaatimaan naisen persoonallisen vapauden turvaamista aiheuttaa meitä paremmin se epävarmuus, johon he joutuvat, milloin vaan yksin liikkuvat julkisilla kulkupaikoilla, sekä ennen kaikkea se loukkaava, alentava tila, että tulevat kuin miksikä metsästysotuksiksi miehille, jotka katsovat täyden kansalaisyhteisönsä ja ehdottoman vapautensa mukaista olevan voida epäsiivertäessä tarkoituksessa kääntyä jokaisen vastaantulijan puoleen."

Hedvig oli aikanaan jopa radikaali, mutta hän perusteli aina kantansa rationaalisesti. Myös kyseinen aloite sisälsi kansainvälisenä vertailuna kuvauksen naisten katurauhan tilanteesta Lontoossa.

Haluankin kertoa teille oman listani tavoitteista, joita Hedvig nykypäivänä ajaisi. Näkökulmani on tarkoituksellisen kantaaottava, sillä juuri yhteiskunnallinen vaikuttaminen teki Hedvigistä itsenäisen toimijan miehensä Hanneksen rinnalla.

Mitä Hedvig sitten ajaisi nykyisin:

Ensinnäkin

Hedvig alleviivaisi, että naisasiat eivät ole vain naisten asioita, vaan ne ovat kaikkien asioita. Koko yhteiskunta hyötyy tasa-arvosta, sillä se tarvitsee kaikki kyvyt käyttöönsä, niin kymppien tyttöjen kuin vitosen poikienkin kyvyt. Yhteisissä talkoissa tarvitaan kaikkia!

Hedvig oli naisasianainen, joka ajoi monia samankaltaisia asioita kuin nykypäivän feministit. Hän tunnustaisi monien asiain Suomessa olevan hyvin, mutta pitäisi häpeäpilkkuina suuria palkkaeroja, voimakasta jakautumista miesten ja naisten aloille, naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyyttä sekä kaikenlaisia kaksoisstandardeja, joita eri sukupuolet kohtaavat.

Hedvig halusi edistää naisten taloustaitoja. Nykypäivänä hän voisi sanoa, että naisten pitäisi puhua enemmän rahasta. Hän voisi perustaa naisten uraverkostoja ja harjoittaa mentorointitoimintaa nuoremmilleen.

Toinen asia, jota Hedvig haluaisi edistää, on tiedon arvostaminen. Hedvig ei katselisi vaihtoehtoisia faktoja suojeleeksi. Hän innostuisi faktojentarkistuksesta ja vaatisi netin valeutisia tilille.

Järki ja tunteet - molempia tarvitaan, ja Hedvig ymmärsi tämän. Kuitenkin politiikka on liian karnevalisoitunutta, ja perusteeton muutoksen pelko on saanut ihmiset kanavoimaan epäluulonsa järjettömäksi vihaksi. Populismia, kaikenlaisia ääriliikkeitä ja rasismia Hedvig halveksuisi.

Ehkä Hedvig pyrki edistämään tieteen ja politiikan vuorovaikutusta perustamalla ajatushautomoja, verkostoja, ja osuuskuntia aihepiiriin ympärille. Kuten tiedämme, tieto on paras ase pelkoa vastaan.

Sanoin aiemmin, että Hedvig oli aikanaan radikaali. Ehkä Hedvig edustaisi sivistysradikalismia - radikaalia, joustamatonta sitoutumista sivistyksen ja koulutuksen arvon painottamiseen. Hedvig jaksaisi muistuttaa meitä siitä, että sivistys kuuluu kaikille, sukupuoleen ja syntyperään katsomatta.

Kolmanneksi

Hedvig näki mahdollisuuksia sielläkin, missä niitä muut eivät näe. Hedvig ei olisi passiivisesti kuunnellut vaikeiden ja kurjien aikojen voivottelua, vaan hänen henkilökohtaisessa poliittisessa retoriikassaan olisivat toistuneet sellaiset teemat kuin toivo ja toimeen tarttuminen.

Nykyaikana kaivataan Hedvigejä, määrätietoisia ja ahkeria tekijöitä, jotka kinastelun sijaan kannustavat ihmisiä ympärillään. Yhteiskunnan valuvikoja ei korjata sivusta katsomalla, ja jokainen voi kantaa kortensa kekoon.

Ehkä eniten kaikista Hedvigin teoista minuun on vaikuttanut teksti, jonka hän koululaisena kirjoitti opiskelutovereilleen:

“Nainen voi nykyisin hankkia itselleen itsenäisen toimintakentän tai toiminnalleen itsenäisen paikan yhteiskunnassa. Meidän ei enää tarvitse istuutua neljän seinän sisään seuranamme pelkästään neula ja lanka, pata ja kauha ja odottaa miespuolista vapauttajaa, jota usein ei koskaan ilmestykään. Me voimme riippumattomina ansaita oman toimeentulomme. Niin, joko me tanssimme pois nuoruutemme tanssisaleissa tai luomme itsellemme samassa ajassa riippumattoman aseman yhteiskunnassa. Monet tiet itsenäiseen toimeentuloon ovat avoinna.

Näistä syistä myös nykypäivän johtajien tulisi ottaa mallia Hedvigistä.

En pidä sanonnasta, jonka mukaan lapsi tarvitsee äidin ja isän. Sitä kun liian usein käytetään välineenä ennakkoluuloisten asenteiden tuomiseen esille. Suomalainen osuustoimintaliike tarvitsee kuitenkin voimakkaan äitihahmonsä, ja juuri sitä Hedvig oli.